مقاله پژوهشی
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۲۰، شهریور ۱۴۰۰، ۷۱۲-۶۹۷

بررسی دلایل انتخاب رشته پزشکی و میزان تغییر در انگیزه دانشجویان متعاقب یک سال تحصیلی در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷: یک مطالعه توصیفی

کیمیا دامغانی[۱]، حسن احمدی نیا[۲]، محسن رضائیان[۳]

دریافت مقاله: ۹۹/۷/۲۷ ارسال مقاله به نویسنده جهت اصلاح: ۹۹/۸/۱۷ دریافت اصلاحیه از نویسنده: ۰۰/۲/۲۶ پذیرش مقاله: ۰۰/۳/٤

چکیده

زمینه و هدف: انگیزه دانشجویان پزشکی از انتخاب این رشته، نقش مهمی بر عملکرد آن‌ها به عنوان کادر درمان آینده دارد. هدف از انجام این مطالعه، تعیین دلایل انتخاب رشته پزشکی و میزان تغییر در انگیزه دانشجویان متعاقب یک سال تحصیلی در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه توصیفی طی دو مرحله و به فاصله‌ی یک سال انجام شد. جمعیت مورد مطالعه شامل کلیه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان بود که هم در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ و هم در سال ۹۹-۱۳۹۸ در این دانشگاه مشغول به تحصیل بودند (حدوداً ۴۳۰ نفر) که به صورت سرشماری وارد مطالعه شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه بود. اطلاعات با استفاده از آزمون‌های Chi-square test، Independent Samples t-test و One-way ANOVA آنالیز شدند.

یافته‌ها: طی یک سال میانگین نمرات عوامل علاقه به رشته پزشکی (p=۰/۰۱۰) و نقش موقعیت علمی دانشگاه به صورت معناداری کاهش یافته بود (P<۰/۰۰۱) اما تغییرات سایر عوامل معنادار نبود (p>۰/۰۵) هم‌چنین نتایج نشان داد نقش عامل انگیزه شخصی و خدمت به جامعه در هر دو مرحله در دخترها از پسرها به طور معناداری بیش‌تر است (P<۰/۰۰۱).

نتیجه‌گیری: درآمد مناسب و منزلت اجتماعی، مهم‌ترین انگیزه‌ی انتخاب رشته در بین دانشجویان پزشکی می‌باشد و با افزایش سنوات تحصیل از انگیزه و علاقه‌ی دانشجویان به رشته پزشکی کاسته می‌شود که طبیعتا می‌تواند باعث افت عملکرد آنها شود و باید به عنوان زنگ خطری برای مسئولین بهداشت و درمان در نظر گرفته شود.

واژه‌های کلیدی: دانشجو، پزشکی، انگیزه، انتخاب رشته، رفسنجان

۱-دانشجوی پزشکی عمومی, دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان, رفسنجان, ایران
۲ -دکتری آمار زیستی، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
۳-(نویسنده مسئول) استاد گروه آموزشی اپیدمیولوژی وآمار زیستی, دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان, رفسنجان, ایران
تلفن: ۰۳۴-۳۱۳۱۵۱۲۳، دورنگار: ۰۳۴-۳۱۳۱۵۱۲۳، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

مقدمه

هر سازمان برای رسیدن به اهداف خود احتیاج به منابع مختلفی دارد. بدون شک, مهم‌ترین منبع هر سازمان، نیروی انسانی شاغل در آن است. چنان‌چه این نیرو دارای انگیزه، رقابت شغلی و روحیه مناسب باشد، تمامی توان، استعداد و مهارت خود را در سازمان به کار خواهد گرفت. فواید این امر هم به خود شخص و هم به سازمان بر می‌گردد؛ لذا موفقیت و پیشرفت هر سازمان به نیروی انسانی آن بستگی دارد [۱] و نیروی انسانی با انگیزه، برای انجام وظایف، اساسی‌ترین عامل بهره‌وری است [۲]. بر همین اساس، در سیستم بهداشت و درمان توجه به عوامل مؤثر بر انگیزه دانشجویان پزشکی به عنوان کادر درمان آینده و نیروی تأثیرگذار بر سلامت جامعه، اهمیت زیادی پیدا کرده است [۳]. در دانشگاه‌های معتبر، این عوامل در برنامه‌ریزی‌ها در نظر گرفته می‌شود [۴]. سال‌های طولانی است که در ایران، رشته‌ی پزشکی اولین اولویت انتخاب رشته دانش‌آموزان داوطلب در گروه تجربی می‌باشد. در بسیاری از دیگر کشورها نیز دانش‌آموزان ممتاز، در رشته پزشکی ادامه تحصیل می‌دهند [۵]. در کشور ما، انتخاب رشته دانشگاهی در سنین پایین صورت می‌گیرد و از سوی دیگر، غربال‌گری کافی در مورد خصوصیات فراشناختی ضروری در این افراد در هنگام گزینش دانشجو انجام نمی‌شود. انگیزه، به مجموعه عواملی اطلاق می‌شود که انسان را به فعالیت و حرکت به سوی هدف وا می‌دارد و به رفتار، نیرو جهت می‌دهد [۶]. به طور کلی، انگیزه‌ها به دو دسته بیرونی و درونی تقسیم بندی می‌شوند. انگیزه‌های درونی، به علایق خود فرد بر می‌گردد و عوامل خارجی در آن نقش ندارند و اما انگیزه‌های بیرونی، تحت تأثیر عوامل خارجی هستند [۷]. هر نقص در عامل ذهنی انگیزه، در بعد اندیشه منجربه مشکلات اصلی در ابعاد مختلف احساسات و رفتار و در نتیجه بدبینی، استرس و حتی افسردگی و همچنین افت شدید در عملکردهای شخصی، اجتماعی و حرفه‌ای می‌شود [۸]. پژوهش‌های متعددی در کشورهای مختلف در رابطه با عوامل و انگیزه‌های مؤثر بر انتخاب رشته پزشکی انجام شده است و در بیش‌تر این مطالعات، عواملی همچون خدمت به مردم جامعه، منزلت اجتماعی و درآمد مناسب از رایج‌ترین عللی بوده‌اند که دانشجویان پزشکی به آن‌ها اهمیت می‌دهند [۱۲-۹]. همچنین, یافته‌های برخی مطالعات در این زمینه نشان می‌دهند که اگرچه دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه با علاقه رشته پزشکی را انتخاب می‌کنند، اما با افزایش سنوات تحصیل، از میزان علاقه و انگیزه آنان به تحصیل در این رشته، کاسته می‌شود. فشرده بودن برنامه درسی، مشکلات آموزشی در مقطع بالینی و نگرانی از آینده شغلی، از عوامل مؤثر در این ارتباط بوده‌اند [۱۵-۱۳]

بنابر آنچه گفته شد، لزوم انجام مطالعات ملی و منطقه‌ای درباره عوامل مؤثر بر انگیزه دانشجویان پزشکی آشکار می شود که می‌تواند ضمن کمک به مدیران نظام سلامت در تربیت پزشکان متعهد و سیاست‌گذاری برنامه‌های کلان سلامت، در ارتقاء سلامت آحاد مردم جامعه نیر مؤثر باشد. لذا این مطالعه با هدف تعیین دلایل انتخاب رشته پزشکی و

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

میزان تغییر در انگیزه دانشجویان متعاقب یک سال تحصیلی در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ انجام گردیده است.

مواد و روش‌ها

این مطالعه، از نوع توصیفی مقطعی بود. جمعیت مورد مطالعه شامل کلیه دانشجویان پزشکی شاغل به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان بود که در هر دو سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ و ۹۹-۱۳۹۸ در این دانشگاه مشغول به تحصیل بودند (تقریباً ۴۳۰ نفر). این مطالعه دارای کد اخلاق از دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان به شماره ثبتی IR.RUMS.REC.1397.249 می‌باشد. نمونه مورد بررسی, کلیه دانشجویان مقاطع علوم پایه، فیزیوپاتولوژی، کارآموزی و کارورزی, که هم در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ و هم در سال ۹۹-۱۳۹۸ در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان مشغول به تحصیل بودند به تعداد ۲۷۰ نفر در مرحله اول و ۲۴۸ نفر در مرحله دوم که به صورت داوطلبانه وارد مطالعه شدند. دانشجویان ورودی سال ۱۳۹۸ و ۹۱ چون در یکی از مراحل جمع‌آوری اطلاعات حضور نداشتند، از مطالعه حذف شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل، دانشجوی رشته پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان و عدم ابتلاء به اختلالات روان‌پزشکی مثل افسردگی و اضطراب بودند و افرادی که اطلاعات آن‌ها به صورت ناقص ثبت شده بود، از مطالعه حذف گردیدند.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات, پرسشنامه ای است که قبلاً توسط Shakornia و همکاران [۱۲] جهت بررسی انگیزه انتخاب رشته دانشجویان رشته‌ی پزشکی طراحی شده بود، روایی صوری پرسش‌نامه توسط کارشناسان مورد بررسی و تأیید قرار گرفته است. همچنین روایی سازه پرسشنامه نیز با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی بررسی شده که مشخص گردید. ۵ عامل این پرسشنامه ۰/۶۴ از واریانس کل را تبیین می‌کنند. پایایی آن نیز با ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۴ تعیین شده است، در مطالعه حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه برابر با ۰/۹۳ به دست آمد. پرسشنامه شامل ۲۲ سؤال نگرش‌سنجی می‌باشد که با توجه به محتوای سؤالات در پنج عامل شامل انگیزه شخصی و خدمت به جامعه (سؤالات ۷،۸،۹،۱۲،۱۴)، در آمد مناسب و منزلت اجتماعی (سؤالات ۲،۳،۴،۱۳)، علاقه به رشته پزشکی (سؤالات ۱،۱۰،۱۱،۱۵،۱۶)، نقش خانواده و دوستان (سؤالات ۵،۶،۲۱) و موقعیت علمی آموزشی دانشگاه (سؤالات ۱۷،۱۸،۱۹،۲۰،۲۲) دسته‌بندی می‌شود. گزینه‌های سؤالات پرسشنامه به صورت پنج درجه‌ای لیکرت از خیلی زیاد تا بی‌اهمیت با اختصاص نمره به ترتیب ۴ تا صفر بود. در نهایت نمره هر عامل از میانگین نمره‌ی سؤالات مربوط به آن به دست آمد و با توجه به این‌که تعداد سؤالات مربوط به همه عوامل با هم برابر نیست، جهت امکان مقایسه بهتر نمره هر عامل از ۱۰۰ محاسبه گردید. مشخصات دموگرافیک شامل جنس، سن، سال ورود به دانشگاه، مقطع تحصیلی، محل سکونت، تحصیلات والدین و درآمد ماهیانه خانوار در یک چک‌لیست جمع‌آوری گردید محل انجام پژوهش, دانشکده پزشکی و بیمارستان‌های مرادی و

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

علی‌ابن‌ابی‌طالب(ع) و زایشگاه نیک‌نفس شهر رفسنجان بود. در مرحله اول جمع‌آوری داده‌ها (اسفند ۹۷) پرسشنامه‌ها سر کلاس درس ضمن هماهنگی با اساتید و بعد از توضیح اهداف مطالعه و جلب همکاری دانشجویان در اختیار آنان قرار گرفت و بلافاصله بعد از تکمیل، گردآوری شد. برای مراعات نکات اخلاقی به دانشجویان این اجازه داده شد که به طور داوطلبانه در این تحقیق شرکت کنند. جهت تکمیل پرسشنامه توسط اینترن‌ها, مجری با حضور در بخش‌های بالینی و درمانگاه‌ها پرسشنامه‌ها را در اختیار آنان قرار داد تا تکمیل نمایند.

مرحله‌ی دوم جمع‌آوری داده‌ها طبق برنامه می‌بایست در اسفند ۱۳۹۸ و به صورت حضوری انجام شود، اما به علت شیوع ویروس کرونا در اسفندماه و تعطیلی دانشگاه، پرسشنامه‌ها در بهار ۱۳۹۹ به صورت آنلاین در اختیار کلیه دانشجویان پزشکی شاغل به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان (به جز ورودی ۱۳۹۸) قرار گرفت تا مجدداً آن‌ها را تکمیل نمایند. داده‌ها پس از جمع‌آوری با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۴ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. با استفاده از آزمون مجذور کای، توزیع فراوانی متغیرها در دو مرحله مورد مقایسه قرار گرفت و از روش‌های آمار توصیفی (میانگین، معدل، انحراف معیار و توزیع فراوانی) برای توصیف داده‌ها و جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، نمره هر کدام از عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پزشکی محاسبه شد و با توجه به برقرار بودن فرض نرمالیتی، از آزمون‌های One-way ANOVA و Independent Samples t-test جهت مقایسه میانگین بین سطوح متغیرهای دموگرافیک از جمله جنسیت استفاده شد. سطح معنی‌داری در تمام آزمون‌ها کم‌تر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج

از مجموع ۴۳۰ نفر جامعه آماری، در مرحله اول ۲۷۰ نفر در مطالعه شرکت کردند (درصد شرکت کننده‌ها ۶۲/۸ درصد) که شامل ۱۵۴ دختر (۵۷ درصد) و ۱۱۶ پسر (۴۳ درصد) بودند. و از این تعداد ۳۳/۷ درصد در مقطع علوم پایه، ۲۲/۶ درصد فیزیوپاتولوژی، ۲۳/۷ درصد کارآموزی و ۲۰ درصد در مقطع کارورزی بودند. در مرحله دوم ۲۴۸ نفر اقدام به تکمیل پرسشنامه کردند (درصد شرکت کننده‌ها ۵۷/۶ درصد) که از این تعداد ۱۵۲ نفر دختر (۶۱ درصد) و ۹۶ نفر پسر (۳۸ درصد) بودند که به طور کلی توزیع فراوانی جنسیت در دو مرحله اول و دوم یکسان بود (P=۰/۳۲۵). اما در مرحله دوم جامعه آماری از نظر مقطع تحصیلی تغییرات معنی‌دار داشته و از دانشجویان مقطع علوم پایه کاسته شده و به دانشجویان مقطع کارورزی افزوده شده است که به علت تغییر مقطع دانشحویان در سال دوم می‌باشد. در هر دو مرحله به طور تقریبی ۶۸ درصد دانشجویان بومی استان کرمان بودند و بالای ۶۵ درصد دانشجویان والدین با تحصیلات بیش‌تر از دیپلم داشتند. در جدول ۱ توزیع فراوانی تمام اطلاعات دموگرافیک دانشجویان در دو مرحله گزارش و مورد مقایسه قرار گرفته است.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

جدول ۱- مقایسه‌ی توزیع فروانی اطلاعات دموگرافیک دانشجویان در دومرحله جمع‌آوری اطلاعات

متغیر	سطح	سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷		سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸		مجموع		مقدار P*
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
جنسیت	دختر	۱۵٤	۵۷	۱۵۲	٦۱/۳	۳۰٦	۵۹/۱	۰/۳۲۵
	پسر	۱۱٦	٤۳	۹٦	۳۸/۷	۲۱۲	٤۰/۹	
سکونت	رفسنجان	٦۵	۲٤/۱	۵۱	۲۰/٦	۱۱٦	۲۲/٤	۰/۵٦۳
	استان کرمان	۱۱۹	٤٤/۱	۱۱۹	٤۸	۲۳۸	٤۵/۹	
	سایر استان‌ها	۸٦	۳۱/۹	۷۸	۳۱/۵	۱٦٤	۳۱/۷	
سکونت فعلی	خوابگاه	۱۷۳	٦٤/۱	۱۱۵	٤٦/٤	۲۸۸	۵۵/٦	<۰/۰۰۱
	منزل شخصی	٦۲	۲۳	۹۷	۳۹/۱	۱۵۹	۳۰/۷	
	استیجاری	۳۵	۱۳	۳٦	۱٤/۵	۷۱	۱۳/۷	
سال ورود	۹۲	٤۵	۱٦/۷	٤۹	۱۹/۸	۹٤	۱۸/۱	۰/۰۱٤
	۹۳	۳٤	۱۲/٦	۳۲	۱۲/۹	٦٦	۱۲/۷	
	۹٤	۳۰	۱۱/۱	۳۱	۱۲/۵	٦۱	۱۱/۸	
	۹۵	٦۱	۲۲/٦	۳۸	۱۵/۳	۹۹	۱۹/۱	
	۹٦	٤۳	۱۵/۹	٦۰	۲٤/۲	۱۰۳	۱۹/۹	
	۹۷	٤۸	۱۷/۸	۳۸	۱۵/۳	۸٦	۱٦/٦	
مقطع	علوم پایه	۹۱	۳۳/۷	۳۸	۱۵/۳	۱۲۹	۲٤/۹	<۰/۰۰۱
	فیزیوپاتولوژی	٦۱	۲۲/٦	٦٦	۲٦/٦	۱۲۷	۲٤/۵	
	استاجری	٦٤	۲۳/۷	٦٤	۲۵/۸	۱۲۸	۲٤/۷	
	اینترنی	۵٤	۲۰	۸۰	۳۲/۳	۱۳٤	۲۵/۹	
تحصیلات پدر	دیپلم وکم‌تر	۷۵	۲۷/۸	۸۸	۳۵/۵	۱٦۳	۳۱/۵	۰/۲۹۸
	فوق دیپلم	۳۱	۱۱/۵	۲٦	۱۰/۵	۵۷	۱۱	
	لیسانس	۹۸	۳٦/۳	۷۵	۳۰/۲	۱۷۳	۳۳/٤	
	فوق لیسانس	٤۳	۱۵/۹	۳۷	۱٤/۹	۸۰	۱۵/٤	
	دکتری و بالاتر	۲۱	۷/۸	۲۲	۸/۹	٤۳	۸/۳	
تحصیلات مادر	دیپلم وکم‌تر	۸٦	۳۱/۹	۹۱	۳٦/۷	۱۷۷	۳٤/۲	۰/۵۱۹
	فوق دیپلم	۳۰	۱۱/۱	۲۸	۱۱/۳	۵۸	۱۱/۲	
	لیسانس	۱۱۵	٤۲/٦	۱۰۰	٤۰/۳	۲۱۵	٤۱/۵	
	فوق لیسانس	۳۰	۱۱/۱	۲٦	۱۰/۵	۵٦	۱۰/۸	
	دکتری و بالاتر	۷	۲/٦	۳	۱/۲	۱۰	۱/۹	
درآمد ماهیانه خانوار (تومان)	زیر ۲ میلیون	۳۱	۱۱/۵	۱۵	٦/۱	٤٦	۹	<۰/۰۰۱
	۲ تا ۵ میلیون	۱٤۱	۵۲/٤	۹۵	۳۸/۹	۲۳٦	٤٦	
	۵ تا۱۰ میلیون	٦۵	۲٤/۲	۹۵	۳۸/۹	۱٦۰	۳۱/۲	
	بالای ۱۰ میلیون	۳۲	۱۱/۹	۳۹	۱٦	۷۱	۱۳/۸	

** آزمون مجذور کای، سطح معنی‌داری (P<۰/۰۵)*

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

در ابتدا نمره هر یک از عوامل مؤثر بر انگیزه در هر دو مرحله تعیین شد که بر اساس نتایج به دست آمده در هر دو مرحله بیش‌ترین میانگین نمره را عامل درآمد مناسب و منزلت اجتماعی داشته است و ترتیب سایر عوامل در هر دو مرحله این‌گونه بود: انگیزه شخصی و خدمت به جامعه، نقش خانواده و دوستان، علاقه به رشته پزشکی، نقش موقعیت علمی دانشگاه (نمودار ۱). سپس با استفاده از آزمون t مستقل نمرات هر عامل در مرحله اول و دوم با هم مقایسه شدند که عامل علاقه به رشته پزشکی به صورت معنی‌داری کاهش پیدا کرده بود (P=۰/۰۱۰) و هم‌چنین کاهش نمره نقش موقعیت علمی دانشگاه معنی‌داری بود (P<۰/۰۰۱)، اما تغییرات سایر عوامل معنی‌دار نبود (P>۰/۰۵).

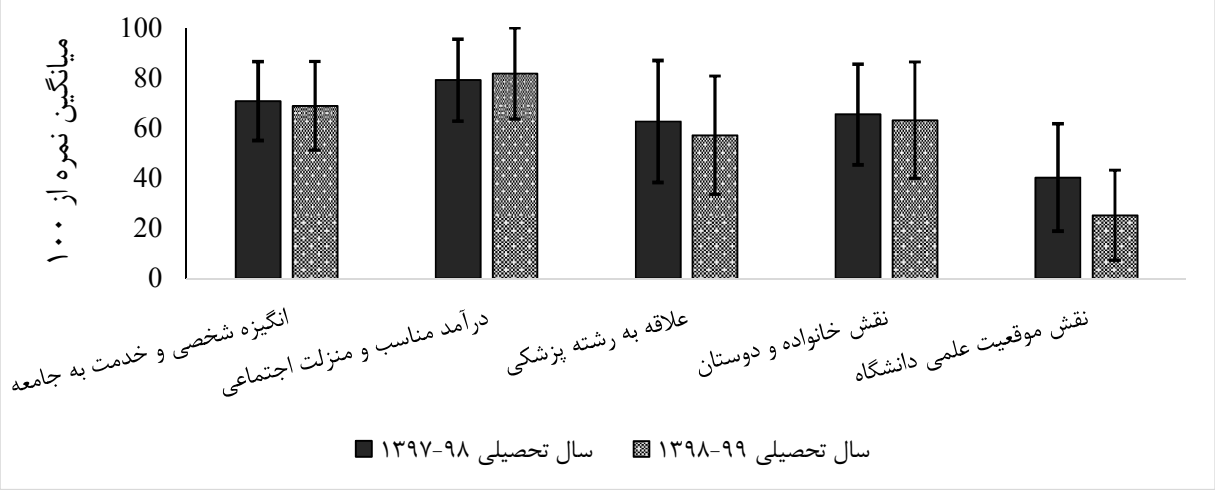

نمودار ۱- مقایسه نمره‌ی هر یک از عوامل مؤثر بر انگیزه در دو مرحله در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

مقایسه بین عوامل مؤثر بر انگیزه بر حسب جنسیت دانشجویان با استفاده از آزمون t مستقل انجام شد که نشان داد نمره‌ی عامل انگیزه شخصی و خدمت به جامعه در هر دو مرحله به صورت معنی‌داری در دخترها بیش‌تر می‌باشد (P<۰/۰۰۱) هم‌چنین میانگین نمره علاقه به رشته پزشکی در مرحله اول اندازه‌گیری در دخترها بیش‌تر بود (P<۰/۰۰۱) اما در مرحله دوم و پس از گذشت یک سال تحصیلی علاقه به رشته پزشکی در دخترها کاهش معنی‌داری داشته است (P<۰/۰۰۱) (جدول ۲).

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

جدول ۲- مقایسه میانگین نمرات هر یک از عوامل انگیزه در دو مرحله اندازه‌گیری برحسب جنسیت در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

متغیر		دختر (n = ۱۵۴) میانگین	دختر (n = ۱۵۴) انحراف معیار	پسر (n = ۱۱۶) میانگین	پسر (n = ۱۱۶) انحراف معیار	مقدار P*
انگیزه شخصی و خدمت به جامعه	سال تحصیلی ۹۸-۹۷	۷۴/۹	۱۴/۸۶	۶۵/۳	۱۵/۳	<۰/۰۰۱
	سال تحصیلی ۹۹-۹۸	۷۲/۴۳	۱۷/۶۶	۶۳/۳۸	۱۶/۵۱	<۰/۰۰۱
	مقدار P*	۰/۱۸۷		۰/۳۸۳		
درآمد مناسب و منزلت اجتماعی	سال تحصیلی ۹۸-۹۷	۷۸/۲۴	۱۸/۰۳	۸۰/۳۸	۱۳/۸۴	۰/۲۹۲
	سال تحصیلی ۹۹-۹۸	۸۱/۰۸	۱۸/۷۹	۸۳	۱۷/۱۹	۰/۴۱۹
	مقدار P*	۰/۱۷۹		۰/۲۲۰		
علاقه به رشته پزشکی	سال تحصیلی ۹۸-۹۷	۶۷/۹۲	۲۴/۷۳	۵۵/۶۵	۲۵/۰۵	<۰/۰۰۱
	سال تحصیلی ۹۹-۹۸	۵۷/۶۳	۲۱/۷۷	۵۶/۶۱	۲۱/۹۰	۰/۷۴۲
	مقدار P*	<۰/۰۰۱		۰/۷۶۹		
نقش خانواده و دوستان	سال تحصیلی ۹۸-۹۷	۶۶/۷۲	۲۱/۷۷	۶۳/۸۴	۱۷/۴۱	۰/۲۴۴
	سال تحصیلی ۹۹-۹۸	۶۶/۳۹	۲۲/۷۴	۵۸/۲۴	۲۳/۲۱	۰/۰۰۷
	مقدار P*	۰/۸۹۷		۰/۰۴۷		
نقش موقعیت علمی دانشگاه	سال تحصیلی ۹۸-۹۷	۴۰/۴۲	۲۱/۲۳	۵۰/۲۶	۲۱/۸۱	۰/۹۵۱
	سال تحصیلی ۹۹-۹۸	۲۶/۵۴	۱۸/۳۰	۲۳/۳۳	۱۷/۲۵	۰/۱۷۰
	مقدار P*	<۰/۰۰۱		<۰/۰۰۱		

** آزمون t مستقل، سطح معنی‌داری (P<۰/۰۵)*

با استفاده از آزمون t مستقل مقایسه ی بین نمرات عوامل مؤثر بر انگیزه در مرحله اول و دوم برحسب سال ورود دانشجویان انجام شد. نتایج نشان داد پس از گذشت یک سال، میانگین نمره درآمد مناسب و منزلت اجتماعی در همه ورودی‌ها (به جز ورودی ۱۳۹۵) افزایش داشته که این افزایش فقط در ورودی‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ معنی‌دار بوده است (به ترتیب p=۰/۰۳۹ و p=۰/۰۰۴) هم‌چنین نقش خانواده و دوستان تنها در ورودی ۱۳۹۷ در مرحله دوم کاهش معنی‌داری داشته است. نمره نقش موقعیت علمی دانشگاه از نظر همه ورودی‌ها در مرحله دوم کاهش پیدا کرده بود (P<۰/۰۵). نکته قابل توجه این است که عامل انگیزه شخصی و هم‌چنین علاقه به رشته پزشکی در هیچ کدام از ورودی‌ها با گذشت یک سال تغییر آماری معنی‌داری پیدا نکرده بودند اما با انجام آزمون آنالیز واریانس یک طرفه جهت مقایسه نمرات ورودی‌های مختلف در یک مرحله متوجه شدیم بین نمره ی علاقه به رشته پزشکی در ورودی‌های مختلف در هر دو مرحله تفاوت آماری معناداری وجود داشت (P<۰/۰۰۱) به این صورت که با افزایش سنوات تحصیل و بالاتر رفتن مقطع تحصیلی از علاقه به رشته پزشکی نیز کم می‌شود. (جدول ۳)

جدول ۳- مقایسه میانگین نمرات عوامل انگیزه در دو مرحله اندازه‌گیری بر حسب سال ورود به دانشگاه در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

متغیر	ورودی	سال تحصیلی ۹۷-۹۸		سال تحصیلی ۹۸-۹۹		مقدار P*
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
انگیزه شخصی و خدمت به جامعه	۹۲	۶۹/۳۵	۱۵/۶۶	۷۱/۲۲	۱۸/۵۸	۰/۵۸۰
	۹۳	۶۷/۲۱	۱۶/۳۹	۶۵/۷۸	۱۶/۸۵	۰/۷۲۹
	۹۴	۶۹/۴۸	۱۴/۶۰	۷۰/۸۱	۱۲/۵۲	۰/۷۰۷
	۹۵	۷۱/۲۳	۱۲/۶۰	۶۶/۹۷	۱۸/۰۷	۰/۱۷۱
	۹۶	۷۱/۵۱	۱۷/۰۶	۶۸/۹۲	۱۷/۹۹	۰/۴۶۳
	۹۷	۷۴/۵۸	۱۸/۲۷	۶۹/۰۸	۲۰/۶۳	۰/۱۹۴
	مقدار P**	۰/۳۸۰		۰/۷۵۹		
درآمد مناسب و منزلت اجتماعی	۹۲	۷۴/۱۹	۲۱/۴۵	۷۷/۱۷	۲۵/۵۰	۰/۵۲۱
	۹۳	۸۰/۵۱	۱۵/۱۴	۸۷/۷۰	۱۲/۲۴	۰/۰۳۹
	۹۴	۷۹/۹۶	۱۴/۵۰	۸۹/۹۲	۱۱/۳۷	۰/۰۰۴
	۹۵	۸۰/۵۳	۱۳/۲۱	۷۶/۴۸	۲۰/۸۸	۰/۲۳۹
	۹۶	۸۰/۲۳	۱۳/۲۲	۸۲/۵۰	۱۳/۸۹	۰/۴۰۷
	۹۷	۸۰/۶۰	۱۷/۶۴	۸۰/۵۹	۱۵/۶۴	۰/۹۹۹
	مقدار P**	۰/۲۸۳		۰/۰۰۵		
علاقه به رشته پزشکی	۹۲	۵۲/۱۳	۲۹/۶۸	۴۵/۵۱	۲۴/۹۲	۰/۲۲۶
	۹۳	۵۳/۲۴	۲۳/۴۲	۴۵/۱۶	۱۹/۴۱	۰/۱۳۳
	۹۴	۷۰	۱۶/۰۹	۶۳/۳۹	۲۲/۱۵	۰/۱۹۴
	۹۵	۶۲/۳۸	۲۱/۵۹	۵۷/۳۷	۲۶/۹۸	۰/۳۱۱
	۹۶	۶۹/۳۰	۱۹/۹۹	۶۲/۰۸	۱۹/۴۰	۰/۰۶۹
	۹۷	۷۱/۲۵	۲۳/۸۳	۶۹/۷۴	۱۸/۵۶	۰/۷۴۹
	مقدار P**	<۰/۰۰۱		<۰/۰۰۱		
نقش خانواده و دوستان	۹۲	۶۴/۰۴	۲۳/۱۷	۵۵/۹۵	۲۶/۶۳	۰/۱۰۲
	۹۳	۶۴/۹۵	۲۲/۸۲	۶۵/۱۰	۲۲/۲۴	۰/۹۷۸
	۹۴	۷۰/۱۱	۱۸/۱۶	۷۰/۴۳	۲۷/۶۳	۰/۹۵۹
	۹۵	۶۲/۸۴	۱۸/۴۲	۶۶/۲۳	۲۱/۷۴	۰/۴۰۹
	۹۶	۶۲/۴۰	۱۸/۶۷	۶۶/۲۵	۱۸/۳۷	۰/۳۰۰
	۹۷	۷۰/۸۳	۱۷/۷۸	۵۷/۴۶	۲۱/۴۷	۰/۰۰۲
	مقدار P**	۰/۱۹۶		۰/۰۳۳		
نقش موقعیت علمی دانشگاه	۹۲	۳۳/۰۶	۲۴/۴۶	۲۱/۲۲	۱۵/۶۳	۰/۰۰۵
	۹۳	۲۸/۰۹	۱۸/۸۳	۱۷/۱۹	۱۱/۲۱	۰/۰۰۶
	۹۴	۴۹/۸۳	۱۳/۶۶	۲۸/۳۹	۲۱/۱۹	<۰/۰۰۱
	۹۵	۴۰/۸۲	۲۰/۹۲	۲۲/۷۶	۱۳/۷۴	۰/۴۰۹
	۹۶	۴۳/۶۰	۱۷/۵۴	۳۱/۰۸	۲۱/۲۰	۰/۰۰۲
	۹۷	۴۸/۰۲	۲۱/۴۱	۲۸/۲۹	۱۷/۳۳	<۰/۰۰۱
	مقدار P**	<۰/۰۰۱		۰/۰۰۲		

** آزمون t مستقل، ** آنالیز واریانس یک طرفه، سطح معنی‌داری (P<۰/۰۵)*

در هر مرحله، نمره هر کدام از عوامل مؤثر برانگیزه بر اساس تحصیلات پدر و مادر محاسبه شد و با استفاده از آزمون آنالیز واریانس یک-طرفه تأثیر تحصیلات والدین بر انگیزه دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت که طبق نتایج، تحصیلات مادر تنها بر عامل نقش خانواده و دوستان تأثیرگذار بود و بیش‌ترین نمره، مربوط به گروهی با تحصیلات مادر دکتری بود (P=۰/۰۰۷) و در سایر عوامل اختلاف آماری معناداری دیده نشد. هم‌چنین با استفاده از آزمون t مستقل میزان تغییرات هر کدام از عوامل انگیزه پس از گذشت یک سال بررسی شد که در گروه با تحصیلات پدر دیپلم و کم‌تر، نمره عامل درآمد مناسب و منزلت اجتماعی به طور معناداری افزایش داشته است (P=۰/۰۴۱). هم‌چنین در همه گروه‌ها نمره نقش موقعیت علمی دانشگاه کاهش یافته و معنی‌دار بوده است (P<۰/۰۵).

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

بحث

این مطالعه با هدف تعیین دلایل انتخاب رشته پزشکی و میزان تغییر در انگیزه دانشجویان متعاقب یک سال تحصیلی در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در اسفند ۱۳۹۷ و یک سال بعد از آن انجام شد. نتایج نشان داد از بین ۵ عامل بررسی شده دلایل انتخاب رشته دانشجویان پزشکی، درآمد مناسب و منزلت اجتماعی، اولین عامل مؤثر بر انتخاب رشته‌ی پزشکی در هر دو مرحله بوده است. به‌طور کلی در انتخاب شغل دو عامل درآمد و منزلت اجتماعی نقش تعیین کننده دارند و از عواملی هستند که در بیش‌تر مطالعات جزء مهم‌ترین عوامل مؤثر در انتخاب رشته پزشکی گزارش شده اند. در مطالعه‌ای که توسط مرکز مطالعات سازمان سنجش انجام شده، مشخص گردید که انگیزه‌های داوطلبان تهرانی برای ورود به دانشگاه به ترتیب اولویت عبارتند از: منزلت اجتماعی، محیط اجتماعی دانشگاه، انگیزه‌ی شغلی، علاقه تحصیلی بودند که این یافته‌ها با نتایج این مطالعه کم و بیش همخوانی دارد [۱۶]. Solas در تحقیقی بر روی دانشجویان روانشناسی نتیجه گرفت که عوامل مالی و اقتصادی از مهم‌ترین انگیزه‌های دانشجویان به شمار می‌رود زیرا این عوامل به طور غیرمستقیم با نیازهای اساسی آنها ارتباط دارد [۱۷]. به نظر می‌رسد وضعیت مالی خوب، و داشتن شغل مناسب که همگی جزء نیازهای اساسی فیزیولوژیکی هستند، از مهم‌ترین عوامل انگیزشی می‌باشند [۱۸]. نتایج برخی تحقیقات نشان می‌دهند که هرچه احتمال بیش‌تری برای دستیابی نیازهای اساسی فرد در آینده وجود داشته باشد، انگیزه فعالیت زمان حاضر در دانشجویان را بیش‌تر می‌کند [۱۹]. در مطالعه ی Crossely و همکاران، فرصت شغلی، جزء مهم‌ترین معیارهای انتخاب حرفه در بین دانشجویان پزشکی بوده است. [۲۰]. همچنین مطالعه‌ای در ترکیه و همچنین مطالعه‌ی Hamedi Rad در تبریز نشان دادند درآمد بالا مهم‌ترین عامل انگیزه دانشجویان پزشکی بوده است که با این مطالعه هم‌خوانی دارد [۱۰، ۲۱]. در مطالعه‌ی Adib و همکاران، احساس مفید بودن و منزلت اجتماعی در ایجاد و حفظ علاقه به حرفه، تأثیر بیش‌تری داشتند [۲۲]. در مطالعه‌ای در نروژ، دانشجویان برمنزلت اجتماعی و آسایش خاطر، تاکید کرده‌اند [۲۳].

طبق نتایج این مطالعه، عامل انگیزه‌ی شخصی و خدمت به جامعه، در هر دو مرحله دومین عامل مؤثر در انتخاب رشته‌ی دانشجویان بوده است. همواره خدمت به مردم به عنوان یک امر مقدس و انسان دوستانه یکی از عوامل انگیزشی اشتغال در بخش بهداشتی و درمانی بوده است. از جمله در مطالعات Molnar R و همکاران [۲۴] و Puljak L و همکاران [۲۵]، Mukhtar F و همکاران [۲۶]، انگیزه بشر دوستانه را جزء فاکتورهای اصلی برای انتخاب رشته‌ی پزشکی دانستند. براساس مطالعات انجام شده در آمریکا در سال ۱۹۹۱، بیش‌ترین انگیزه در دانشجویان سال اول پزشکی، مراقبت از بیماران، ارتباط با بیماران، و در مجموع کمک به مردم بوده است [۲۷]. در مطالعه‌ای در نروژ، نتایج مشابهی به دست آمده است و دانشجویان بر خدمت به جامعه تأکید کرده‌اند [۲۳]. در مطالعه‌ی crossley و همکاران، انگیزه‌های بشر دوستانه و کمک به دیگران،

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

بیش‌ترین معیار انتخاب شغل در بین دانشجویان پزشکی بود. [۲۰]. در مطالعه‌ی Powell A و همکاران، بیش‌ترین انگیزه، نوع دوستی بوده است که البته آن‌ها نتوانسته بودند این عامل را از اعتبار، پول و موفقیت جدا کنند. [۲۸]. در مطالعه‌ی Hassanbeigi و همکاران, به این نتیجه رسیدند که انگیزه‌های معنوی و عوامل مرتبط با رشد روانی اجتماعی، دچار آسیب کم‌تری شده‌اند. همچنین در بین انگیزه‌های معنوی، عامل کمک به دیگران، کم‌ترین آسیب را متحمل شده است [۲۹]. که از این نظر با مطالعه حاضر همسو می-باشد. هم‌چنین نتایج نشان داد نقش عامل انگیزه شخصی و خدمت به جامعه در هر دو مرحله در دخترها از پسرها به طور معنی‌داری بیش‌تر است، اما در مطالعه‌ای که توسط Shakornia و همکاران [۱۲] انجام شده بود جنسیت نقش تأثیرگذاری بر این عامل نداشت.

طبق نتایج مطالعه‌ی حاضر، نقش خانواده و دوستان، سومین عامل مؤثر بر انتخاب رشته دانشجویان پزشکی بوده است. در مطالعه‌ی Nejat و همکاران، شناخت بسیاری از دانشجویان به هنگام انتخاب رشته پزشکی ناکامل است و تحت تأثیر عواملی چون فشار اطرافیان یا مقام و منزلت پزشک در جامعه می‌باشد [۳۰]. در مطالعات Rabani در اصفهان و Memarpour در شیراز، نقش والدین و دوستان در انتخاب رشته، کم‌ترین اهمیت را داشته است [۳۲-۳۱]. طبق نتایج این مطالعه در دانشجویان با تحصیلات مادر دکترا و بالاتر نسبت به سایر دانشجویان نقش خانواده و دوستان از اهمیت بیش‌تری برخوردار بود. اما در مطالعه Nejat و همکاران، ارتباطی بین تحصیلات پدر و مادر و انگیزه تحصیلی دیده نشد [۳۰]. هم‌چنین در مطالعه Izadi و همکاران، سطح تحصیلات پدر و مادر، ارتباطی با انگیزه تحصیلی نداشت [۳۳] در مرحله دوم مطالعه نقش عامل خانواده و دوستان در انگیزه‌ی دانشجویان سال اول [ورودی ۱۳۹۷] کم‌تر شده بود که می‌تواند نشان‌دهنده این باشد که با افزایش سنوات تحصیل و افزایش شناخت دانشجویان از رشته تحصیلی، نقش خانواده در ادامه تحصیل در این رشته کمرنگ‌تر می‌شود.

علاقه به رشته پزشکی، در این مطالعه چهارمین عامل مؤثر بر انتخاب رشته دانشجویان بود. در مطالعات Molnar و همکاران [۲۴] و Mukhtar F و همکاران [۲۶]، علاقه شخصی به رشته‌ی پزشکی، در کنار خدمت به جامعه، جزء فاکتورهای اصلی انتخاب رشته در دانشجویان پزشکی بوده است. در مطالعه Shakornia و همکاران، همواره میانگین نمرات دانشجویان مقطع علوم پایه از گروه‌های دیگر به طور معنی‌داری بیش‌تر بود و رضایتمندی دانشجویان از پذیرفته شدن و تحصیل در دانشگاه در طول تحصیل، به طور معنی داری به تدریج کاهش داشت [۱۲]. یافته‌های یک مطالعه درکرواسی نیز نشان داد که علاقه دانشجویان سال آخر پزشکی به طور معنی‌داری کاهش یافته است [۱۳]. در مطالعه‌ی Adib و همکاران، دانشجویان سال بالاتر، انگیزه تحصیلی کم‌تری نسبت به دانشجویان سال پایین‌تر داشتند [۲۲]. علاقه به رشته انتخابی می‌تواند موجب پیشرفت در کار و ارتقای علمی شود و بر رضایت‌مندی شغلی تأثیرگذار است [۳۴] و یا بر عکس بی‌علاقگی منجر به ناامیدی از ادامه تحصیل و افت عملکرد تحصیلی می‌شود. کم شدن علاقه به

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

رشته پزشکی در طول مدت تحصیل می‌تواند ناشی از عدم شناخت کافی از این رشته در حین انتخاب رشته باشد که می‌توان با افزایش شناخت صحیح دانش‌آموزان از رشته‌های تحصیلی در هنگام انتخاب رشته از این مسئله جلوگیری کرد.در مطالعه‌ی Nejat و همکاران، با بالا رفتن سن شرکت‌کنندگان، ارزیابی آنان از آینده شغلی پزشکی بصورت معنی‌داری تغییر می کند، بدین صورت که با بالا رفتن سن، امکان ادامه تحصیل و یافتن شغل یا درآمد مناسب و در مکان مناسب، مشکل‌تر از سایر رشته‌ها تعیین شده است و شناخت بالاتری نسبت به آینده شغلی پیدا می‌کنند [۳۰]. در مطالعه‌ی Daniel Pagin و همکاران، نتیجه گرفتند تفاوتی بین انگیزه‌ی دانشجویان سال اول، دوم، چهارم و ششم دیده نشد که می‌تواند مطرح کننده‌ی ثابت بودن انگیزه دانشجویان در طول دوران تحصیل باشد که البته به مطالعات طولی نیاز دارد تا این مطلب تأیید شود [۳۵]. در مطالعه Prka و همکاران [۳۶] و در مطالعه Petrie و همکاران [۳۷] نتیجه گرفتند که علایق دانشجویان به طور معنی‌داری در دانشگاه تغییر نکرده است که نتایج این مطالعات، با مطالعه حاضر مغایر می‌باشد.

براساس نتایج به دست آمده، موقعیت علمی-آموزشی دانشگاه، پنجمین عامل مؤثر بر انتخاب رشته دانشجویان بوده است. در مطالعه Hassanbeigi و همکاران در یزد، به این نتیجه رسیدند که نارضایتی دانشجویان از خدمات و امکانات آموزشی دانشگاه و عدم دسترسی به امکانات رفاهی، منجر به کمبود انگیزه‌ی قابل توجه دانشجویان می‌شود [۲۹]. در مطالعه‌ی Pourfatemi و همکاران، نتیجه گرفتند که بین ادراک از عدالت آموزشی و اشتیاق تحصیلی رابطه وجود دارد و رعایت اصول سازمانی همچون برابری در تخصیص امکانات و دستاوردها، برنامه و مسئولیت‌های آموزشی، ادب و احترام در برقراری ارتباط با دانشجویان، زمینه‌ی پیامدهای آموزشی مطلوب و اشتیاق تحصیلی را فراهم می‌کند [۳۸].

از آنجا که نتایج به دست آمده, تنها قابل کاربرد در جامعه آماری پژوهش می‌باشد و نمی‌توان آن را به جامعه آماری دیگری تعمیم داد، پیشنهاد می‌گردد نظایر چنین مطالعاتی در سایر جامعه‌های آماری با حجم نمونه بزرگتر انجام شود تا جنبه کاربردی‌تری داشته باشد. هم‌چنین این مطالعه در همین جامعه آماری می‌تواند هر سال انجام شود تا میزان تغییر در انگیزه دانشجویان طی مدت چندین سال و تأثیر تصمیمات و سیاست‌گذاری‌های مختلف بر انگیزه آنها بررسی شود. نکته ای که این مطالعه را از سایر مطالعات انجام شده متمایز می‌کند این است که سایر مطالعات همگی مقطعی بودند، اما این مطالعه طی دو مرحله و به فاصله یک سال انجام شد و میزان تغییرات انگیزه در طول این مدت نیز مورد بررسی قرار گرفت.

نتیجه‌گیری

نتایج این مطالعه نشان داد مهم‌ترین دلایل انتخاب رشته پزشکی، به ترتیب شامل: درآمد مناسب و منزلت اجتماعی، انگیزه شخصی و خدمت به جامعه و نقش خانواده و دوستان می‌باشد و علاقه به رشته پزشکی و نقش موقعیت علمی دانشگاه اهمیت کم‌تری دارند، هم‌چنین پس از گذشت یک سال تحصیلی نمره عامل علاقه به رشته پزشکی و نقش

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

موقعیت علمی دانشگاه به صورت معنی‌داری کاهش پیدا کرده بود. هم‌چنین نتایج مقایسه بین ورودی‌های مختلف در هر مرحله نشان داد با افزایش سنوات تحصیل و بالاتر رفتن مقطع تحصیلی از علاقه به رشته پزشکی نیز کم می‌شود که باید به عنوان هشداری برای آموزش پزشکی و مسئولین سلامت تلقی گردد. هم‌چنین درآمد مناسب و منزلت اجتماعی، مهم‌ترین انگیزه انتخاب رشته در بین دانشجویان پزشکی می‌باشد و با افزایش سنوات تحصیل از انگیزه و علاقه دانشجویان به رشته پزشکی کاسته می‌شود که طبیعتاً می‌تواند باعث افت عملکرد آن‌ها شود و باید به عنوان زنگ خطری برای مسئولین بهداشت و درمان در نظر گرفته شود.

تشکر و قدردانی

بر خود لازم می‌دانیم از کلیه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان که در این مطالعه شرکت داشتند، قدردانی کنیم.

References

[1] Hughes R, curphy g, ginnett r. Leadership enhancing the lesson of experience. 3 ed1999.

[2] Kazemzadeh Rb, Hashemi MS. A study of job motivation factors in the organization based on the herzberg theory and proposing two measurement models for motivation and hygiene factors: a case study of the oil and energy industrial development company. 2009.

[3] Dussault G, Dubois C-A. Human resources for health policies: a critical component in health policies. *Human Resources for Health* 2003; 1(1): 1.

[4] Kavosi Z, Mirzaie M. Assessment of the Required Manpower for Shiraz University of Medical Sciences hospitals based on Ministry of Health and Medical Education Method, 2012. *Journal of Health Management and Informatics* 2014; 2(1): 5-8.

[5] McManus IC, Livingston G, Katona C. The attractions of medicine: the generic motivations of medical school applicants in relation to demography, personality and achievement. *BMC Med Educ* 2006; 6: 11.

[6] Cook DA, Artino Jr AR. Motivation to learn: an overview of contemporary theories. *Medical Education* 2016; 50(10): 997-1014.

[7] Kusurkar R, Ten Cate TJ, Van Asperen M, Croiset G. Motivation as an independent and a dependent variable in medical education: a review of the literature. *Medical teacher* 2011; 33(5): e242-e62

[8] Bateman, A.Brown, D., Pedder, J. [2000]. Introduction to psychotherapy: an outline of psychodynamic principles and practice. [3rd ed.]. London: Routledge, 28-29.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

[9] Pagnin D, De Queiroz V, Oliveira Filho MAD, Gonzalez NVA, Salgado AET, Oliveira BCE, et al. Burnout and career choice motivation in medical students. *Medical teacher* 2013; 35(5): 388-94.

[10] Hamedi Rad F, Ghaffari T, Hoshyar E. Motivations for choosing field of study among medical and dental students of Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran. *Research and Development in Medical Education* 2014; 3(1): 25.

[11] Gąsiorowski J, Rudowicz E, Safranow K. Motivation towards medical career choice and future career plans of Polish medical students. *Advances in health sciences education* 2015; 20(3): 709-25.

[12] Shakornia A, Khajeh Ali N, Bagheri A, Bijanzadeh M. Factors affecting medical major selection and the extent of changes in students' motivation during their study in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education* 2016; 16: 189-99.

[13] Puljak L, Kraljevic JB, Latas VB, Sapunar D. Demographics and motives of medical school applicants in Croatia. *Medical Teacher* 2007; 29(8): e227-e34.

[14] Iravani K, Amini M, Doostkam A. A survey of medical students' attitude toward medicine and it's future in Jahrom Medical University [basic and clinical stages]. *Iranian Journal of Medical Education* 2002; 2: 28-9.

[15] Ghaderi R, Dastjerdi R, Sorush Z, Mouhebati M. Influential Factors in Medical StudentsAttitudes towards Studying Medicine in 2002. *Iranian Journal of Medical Education* 2003; 3(2): 47-55.

[16] . Mohammadi Roozbahani K, Taromi A. "Applicants, Motivational Factors for University Admission." *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education* 11.3 [2006]: 103-125.

[17] Solas, J. [1996]. Why choose psychology as a carrer? *Journal of Australian Psychologists* 31(2): 144-46

[18] Berger, K.S.[2001]. The developing person through the life span. [5rd ed.]. New york: Worth, 499-505.

[19] Hirsch G. [2001]. *Helping college students succed: a Model for effective Intervention*. [First ed.] Philadelphia: Brunner – Routledge, 85-88.

[20] Crossley ML, Mubarik A. A comparative investigation of dental and medical student's motivation towards career choice. *Br Dent J* 2002; 193(8): 471-3. doi:10.1038/sj.bdj.4801599

[21] Dikici MF, Yaris F, Topsever P, Filiz TM, Gurel FS, Cubukcu M. Factors Affecting Choice of Specialty Among First-year Medical Students of Four Universities in Different Regions of Turkey. *Croat Med J* 2008; 49(3): 415-20.

[22] Adib-Hajbaghery M, Arabi Matin Abadi MJ, Ghadirzadeh Z, Moujoodi H, Mehdiansaripour M. [Interest in the Field of Study and Affecting Factors: The Viewpoint of Students of Kashan University of

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

university students. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 2010; 5: 1972–6.

[30] Nejat S, Emami Razavi H, Rashidian A, Yazdani S, Majdzadeh R. [The Motives of Medical Students in Tehran University for Choosing Medicine Field and their Outlooks for their Profession: Qualitative versus Quantitative Approach]. *Strides in Development of Medical Education* 2006; 3(1): 1-10. [Farsi]

[31] Rabani R, Rabiei K. [Evaluation of Major Selection and its Impact on Educational Satisfaction among Isfahan University Students]. *Qurterly Journal of Research and Planning in Higher Education* 2011; 17(2): 99-120. [Farsi]

[32] Memarpour M, Bazrafcan L, Mosavi E, Vossoghi M. [Factors Influencing Dental Students' Choice of Discipline]. *Iranian Journal of Medical Education* 2013; 13 (4): 260-69. [Farsi]

[33] Izadi S, Jouybari L, Behnampoor N, Taghavi A, Baiky F. Academic motivation and associated factors of the Golestan University of Medical Sciences. *DSME* 2014; 1 (2) :44-50.

[34] Hyppölä H, Kumpusalo E, Neittaanmäki L, et al. Becoming a doctor--was it the wrong career choice?. *Soc Sci Med* 1998; 47(9): 1383-87

[35] Pagnin D, De Queiroz V, Oliveira Filho MAD, Gonzalez NVA, Salgado AET, Oliveira BCE, et al. Burnout and career choice motivation in medical students. *Medical Teacher* 2013; 35(5): 388-94.

Medical Sciences]. *Iranian Journal of Medical Education* 2017; 17: 24-34

[23] Vaglum P, Wiers-Jenssen J, Ekeberg O. Motivation for medical school: the relationship to gender and specialty preferences in a nationwide sample. *Med Educ* 1999; 33(4): 236-42.

[24] Molnár R, Nyári T, Hazag A, Csinády A, Molnár P. Career choice motivations of medical students and some characteristics of the decision process in Hungary. *Central European Journal of Medicine* 2008; 3(4): 494-502.

[25] Puljak L, Brnjas Kraljevic J, Barac Latas V, Sapunar D. Demographics and motives of medical school applicants in Croatia. *Med Teach* 2007; 29(8): e227-34.

[26] Mukhtar F, Daud S, Hashmi NR, Masood A, Bhatti A. Selection of medical profession by first year medical students. *Professional Med J* 2009; 16: 556-63.

[27] Fields SA, Toffler WL. Hopes and concerns of a first-year medical school class. *Med Educ* 1993;27[2]:124-129. doi:10.1111/j.1365-2923. 1993. tb00242.x

[28] Powell A., Boakes J., Slater, P., What motivates medical students: How they see themselves and their profession, *Med Educ* 1987; 21: 176-82.

[29] Hassanbeigi AF, Askari J. A study of the most important risk factors of motivational deficiencies in

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

[36] Prka M, Danic A, Glavas E, What do medical students want from their professional and privat life, *CMJ* 2002, 1, 80–83

[37] Petrie KJ, White GR, Cameron LD, Collins JP, Photographic memory, money, and liposuction: survey of medical students' wish lists, *BMJ* 1999; 319: 1593–5.

[38] Pourfatemi A, Momenimahmouei H. The relationship between perceived educational justice and awareness of the future of career with academic enthusiasm among the students of a University of Medical Sciences. *JMED* 2019; 13 (4): 332-44.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]

[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]

The Reasons for Medical Field Selection and the Extent of Changes in Students' Motivation During one Academic Year (2018-2019) in Rafsanjan University of Medical Sciences: A Descriptive Study

K. Damghany[1], H. Ahmadinia[2] , M.Rezaeian[3]

Received: 18/10/2020 Sent for Revision: 07/11/2020 Received Revised Manuscript: 16/05/2021 Accepted: 25/05/2021

Background and Objectives: Medical students' motivations for selecting the medicine has a key role in their future performance as a health care worker.The purpose of this study was to determine the reasons for medical field selection and the extent of changes in students' motivation following one academic year (2018-2019) in Rafsanjan University of Medical Sciences

Material and Methods: In this descriptive study done in two stages and during one year, the statistical population included all the medical students of Rafsanjan University of Medical Sciences who were studying in both the academic years of 2018-2019 and 2019-2020. About 430 people entered the study through census. The data collection tool was a questionnaire. Data were analyzed using chi-square test, independent samples t-test, and one-way analysis of variance.

Results: During one year, the factors of interest in medicine ($p=0.010$) and the academic ranking of the university ($p<0.001$) were significantly reduced. But changes in other factors were not significant ($p>0.05$). The factor of individual motivation and serving the society in both stages was significantly higher in the female sudents ($p<0.001$).

Conclusion: Adequate income and social status are the most important motivations for choosing medicine among medical students. In the higher levels of education, the motivation and interest in studying medical fields decreases, which can naturally lead to a decline in their performance and should be taken as a warning for health officials

Key words: Medical student, Motivation, Major selection, Rafsanjan.

Funding: This study did not have any funds.

Conflict of interest: None declared.

Ethical approval: The Ethics Committee of Rafsanjan University of Medical Sciences approved the study (IR.RUMS.REC.1397.249).

How to cite this article: Damghany K, Ahmadinia H, Rezaeian M. The Reasons for Medical Field Selection and the Extent of Changes in Students' Motivation During one Academic Year (2018-2019) in Rafsanjan University of Medical Sciences: A Descriptive Study. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2021; 20 (6): 697-712. [Farsi]

1- Medical Student, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran, ORCID:0000000269246979
2 - PhD in Biostatistics, Dept. of Social Epidemiology and Biostatistics, Medical School, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran, ORCID: 0000000270101726
3- Prof., Dept. of Social Epidemiology and Biostatistics , Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran, ORCID:0000000330700166
(Corresponding Author) Tel: (034) 31315123 , Fax :(034) 31315123 , E-mail: moeygmr2@yahoo.co.uk

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-11]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.6.1.1]
[DOI: 10.52547/jrums.20.6.697]